

**Modele zarządzania
i utrzymania dróg realizowane
przez samorządy powiatowe**

„Drogi publiczne w kraju tem są co kanały w ciele żyjącym, któremi soki utrzymują jego życie, a rozchodząc się do ostatnich części ciała, zdrowie i czerstwość jego utrzymują. Drogi publiczne jak są znakiem potęgi, handlu, a zatem bogactw rządu dobrego krajowego, tak są oraz środkiem do ich utrzymania”.

Ks. Sebastian hrabia Sierakowski
rektor Akademii Krakowskiej

(początek XIX w.)

W 1999 roku, w ówczesnych 20 powiatach
ziemskich, zostało utworzonych
19 jednostek organizacyjnych

- Zarządów Dróg

- (w 2002 roku, po utworzeniu Powiatu Leskiego,
także został powołany zarząd dróg)

w takiej formie funkcjonuje to do dziś:

1 Wydział Dróg, 1 ZDPT, 9 ZDP i 10 PZD

- Długość dróg ogółem: 6,5 tys. km
- Średnio: 310 km (najkrótszą sieć dróg ma powiat leski 148 km, a najdłuższą powiat rzeszowski: 554 km)
- Ilość mostów: ~890 szt.
- Średnio: 42 szt. (najwięcej mostów ma powiat jasielski – 75 szt. a najmniej powiat stalowowolski – 10 szt. (ale za to dwa o dł. po 350 m!))

Samorządy powiatowe otrzymały po
przekształconej DODP
„w spadku” w całości lub części obwody
drogowo – mostowe, jako zaplecze
przyszłych zarządów dróg
(budynki, wiaty, sprzęt, materiały)

Art. 20. Do zarządcy drogi należy w szczególności:

- 1) ⁽⁹⁵⁾ opracowywanie projektów planów rozwoju sieci drogowej oraz bieżące informowanie o tych planach organów właściwych do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 2) ⁽⁹⁶⁾ opracowywanie projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich;
- 3) pełnienie funkcji inwestora;
- 4) ⁽⁹⁷⁾ utrzymanie nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą;
- 5) realizacja zadań w zakresie inżynierii ruchu;
- 6) przygotowanie infrastruktury drogowej dla potrzeb obronnych oraz wykonywanie innych zadań na rzecz obronności kraju;
- 7) koordynacja robót w pasie drogowym;
- 8) ⁽⁹⁸⁾ wydawanie zezwoleń na zajęcie pasa drogowego i zjazdu z dróg oraz pobieranie opłat i kar pieniężnych;
- 9) ⁽⁹⁹⁾ prowadzenie ewidencji dróg, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz udostępnianie ich na żądanie uprawnionym organom;
- 9a) ⁽¹⁰⁰⁾ sporządzanie informacji o drogach publicznych oraz przekazywanie ich Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad;
- 10) ⁽¹⁰¹⁾ przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich oraz przepraw promowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- 11) wykonywanie robót interwencyjnych, robót utrzymaniowych i zabezpieczających;

- 12) przeciwdziałanie niszczeniu dróg przez ich użytkowników;
- 13) przeciwdziałanie niekorzystnym przeobrażeniom środowiska mogącym powstać lub powstającym w następstwie budowy lub utrzymania dróg;
- 14) ⁽¹⁰²⁾ wprowadzanie ograniczeń lub zamykanie dróg i drogowych obiektów inżynierskich dla ruchu oraz wyznaczanie objazdów drogami różnej kategorii, gdy występuje bezpośrednie zagrożenie bezpieczeństwa osób lub mienia;
- 15) dokonywanie okresowych pomiarów ruchu drogowego;
- 16) ⁽¹⁰³⁾ utrzymywanie zieleni przydrożnej, w tym sadzenie i usuwanie drzew oraz krzewów;
- 17) ⁽¹⁰⁴⁾ nabywanie nieruchomości pod pasy drogowe dróg publicznych i gospodarowanie nimi w ramach posiadanego prawa do tych nieruchomości;
- 18) ⁽¹⁰⁵⁾ nabywanie nieruchomości innych niż wymienione w pkt 17 na potrzeby zarządzania drogami i gospodarowanie nimi w ramach posiadanego do nich prawa.

Jak to jest realizowane?

Zarządy dróg realizują zadania w zakresie:

- ewidencji dróg i mostów,
- sprawy związane z zajęciem pasa drogowego,
- przeprowadzają objazdy dróg i mostów,
- prowadzą akcję zud,
- sporządzanie inf. o drogach,
- prowadzenie korespondencji,
- opiniowanie POR, koordynacja robót w pd,
- pomiary ruchu drogowego,
- ochrona dróg przed niszczeniem,
- gospodarowanie gruntami pod pd

Kadra Zarządów Dróg

- Administracja - od 3 do 21 etatów, co średnio na ZD daje 7 etatów
- Służba liniowa - od 1 do 30 osób, (w tym. ref. PUP) we wszystkich zarządach dróg, średnia: 7,5

Prace wykonywane przez służbę liniową

Remonty dróg, obiektów mostowych, przepustów, sprzątanie pozimowe dróg, ulic, chodników, oczyszczanie studzienek kanalizacji deszczowej i kolektorów, odkrzaczanie i koszenie pasów drogowych, oznakowanie pionowe i poziome, odwodnienie dróg, zimowe utrzymanie dróg itp.

Wyposażenie

Wszystkie zarządy dróg posiadają tzw. drobny sprzęt do robót utrzymaniowych (zagęszczarki, ubijaki, przecinarki, pilarki, kosiarki, agregaty prądotwórcze i spawalnicze, dmuchawy, pompy szlamowe); są to narzędzia niezbędne w codziennej pracy, zwłaszcza, że wszystkie zarządy we własnym zakresie utrzymują oznakowanie pionowe, remontują drogi masą „na zimno”, wykaszają trawę, wycinają zakrzaczenia

Remonty dróg

Sprzęt do wykonywania remontów masą „na gorąco” oraz emulsją i grysami: -
samochody do transportu masy /ciągnik
z przyczepą, walce drogowe,
skrapiarki, remonterzy
(brzozowski, dębicki, krośnieński, leski,
lubaczowski, nizański, przeworski, sanocki,
strzyżowski, tarnobrzeski) (10)

Odwodnienie

Sprzęt do odwodnienia dróg (remontów przepustów): koparki, koparko-ładowarki, ścinarki do poboczy brzozowski, dębicki, jasielski, jarosławski, krośnieński, leski, leżajski, lubaczowski, nizański, przemyski, przeworski, sanocki, strzyżowski, (13)

Koszenie i pielęgnacja zieleni

- Ciągniki, kosiarki bijakowe i rotacyjne, rębaki do gałęzi, gilotyny: brzozowski, dębicki, jarosławski, jasielski, krośnieński, leski, leżajski, lubaczowski, łańcucki, nizański, przemyski, przeworski, sanocki, strzyżowski (14)
- Rębaki do gałęzi, piły tarczowe na wysięgnikach, gilotyny: brzozowski, dębicki, kolbuszowski, leżajski, lubaczowski, mielecki, stalowowolski (7)

Samochody DMC 3,5t

Samochody osobowe i dostawcze

- dla potrzeb przemieszczania się brygad liniowych – posiadają wszystkie zarządy dróg: (śr. 2-4) oraz samochody osobowe (1-3) dla potrzeb objazdów dróg - patroli.

Zimowe utrzymanie dróg

Wszystkie powiaty zlecają zimowe utrzymanie dróg firmom zewnętrznym, (użyczając posiadanego przez nie sprzętu), częściowo samodzielnie prowadząc akcję lub kompleksowo wraz z zapewnieniem materiałów do posypywania

-brzozowski, dębicki, nizański, przeworski,

„+ / -”

- Możliwość podejmowania bezzwłocznego działania, (klęski żywiołowe), bez konieczności ogłaszania przetargów,
- Uniezależnienie się od firm zewnętrznych, dyktujących warunki cenowe
- Jakość robót nie ustępująca tym w („od wbudowanej tony”)
- Zarządy dróg nie wliczają zysku, oszczędność ok. 15-30 %
- Wady – posiadany sprzęt jest „pełnoletni” 15-20 lat
- Brak możliwości pozyskania środków na zakup sprzętu np. z funduszy EU
- W zarządach dróg posiadających sprzęt zachodzi potrzeba jego wymiany i uzupełniania
- Problemy z pozyskaniem wykwalifikowanej kadry -mostowcy

Przyszłość...

- W perspektywie kończących się projektów z RPO, zmniejszeniu poziomu dofinansowania z NPPDL, wdrażaniu w powprogramów oszczędnościowych i wobec braku możliwości pozyskania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych, pojawia się problem utrzymania substancji drogowej na poziomie, jaki został osiągnięty
- Ograniczanie środków finansowych na bieżące utrzymanie dróg (zud/lud)
- Wyzwaniem dla zarządców dróg jest prowadzenie odpowiednich zabiegów konserwacyjnych - bieżącego utrzymania, aby powstrzymać nieuniknioną degradację dróg i aby nie powrócić do stanu przed `99 (wybudowane chodniki, przebudowane mosty itp.)

MODELE ZARZĄDZANIA- PODSUMOWANIE

Samorządy powiatowe w ciągu 12 lat funkcjonowania, dążąc do stworzenia optymalnego systemu zarządzania i utrzymania infrastruktury komunikacyjnej wygenerowały trzy modele:

MODELE ZARZĄDZANIA- PODSUMOWANIE

Model I - polegający na kompleksowym zleceniu praktycznie wszystkich robót utrzymaniowych (bieszczadzki, kolbuszowski, mielecki, ropczycko-sędziszowski, rzeszowski, stalowowolski) (6)

MODELE ZARZĄDZANIA- PODSUMOWANIE

Model II - polegający na realizacji
prawie wszystkich robót
utrzymaniowych we własnym
zakresie

(brzozowski, dębicki, jasielski,
krośnieński, leski, lubaczowski, nizański,
przeworski, sanocki, strzyżowski) (10)

MODELE ZARZĄDZANIA- PODSUMOWANIE

Model III - polegający na
częściowym zlecaniu robót
(jarosławski, leżajski, łańcucki,
przemyski, tarnobrzeski) (5)

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Krzysztof Piękoś

PZD Strzyżów